

and planning organization of the interiors of rehabilitation centers must meet the requirements for the creatio of a barrier-free environment for the stay of persons with disabilities in it.

The accessibility of the environment is not only about the removal of barriers but also about providing the access to all premises, furniture, equipment, etc.

The evaluation of modern approaches to the design of rehabilitation centers for participants of the ATO including disorders of the musculoskeletal system, determined that they should have in their structure regular restorative treatment (rehabilitation) to provide medical care to patients in the removal of main and associated diseases. The composition of the rehab center is determined, first of all, by a set of procedures necessary for the comprehensive treatment of patients, including some types of regenerative therapy. Namely: the department of medical rehabilitation with medical points; halls for physical and gymnastic exercises; hydrotherapy rooms with a pool, etc.

Keywords: interior, participants of the ATO, rehabilitation center, war.

УДК 364.07

Кисіль С. С.

*кандидат архітектури, доцент
кафедри «Дизайну інтер'єру і меблів»*

*Київський національний університет технологій та дизайну
skysil86@gmail.com Orcid 0000-0002-1973-6152*

Харенко А. В.

*студент 5 курсу каф. «Дизайну інтер'єру і меблів», КНУТД
alinkaharenko@gmail.com*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОЗРОБКИ ДИЗАЙН-РІШЕНЬ ІНТЕР'ЄРІВ ІНТЕРНАТІВ ДЛЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ

Анотація: у статті представлений існуючий зарубіжний досвід розробки дизайн-рішень інтер'єрів інтернатів для людей похилого віку. Виявлені основні методи підвищення художньо-естетичної виразності інтер'єрів сучасних інтернатів для людей похилого віку.

Ключові слова: будинок-інтернат для людей похилого віку, соціальне проектування, художньо-естетичний дизайн, інтер'єр.

Постановка проблеми. Проблема організації житла для осіб похилого віку у її сучасному розумінні не є новою. Так звані «будинки піклування»

відомі дуже давно, а в ряді західних країн в останні десятиліття накопичений значний досвід у проектуванні й будівництві такого роду житла. Найчастіше в Україні будинки-інтернати знаходяться у пристосованих будівлях, які спочатку призначалися для іншого функціонального призначення – колишні школи, дитячі садки, гуртожитки та ін. Загалом стан існуючих зазначених закладів в Україні є незадовільним. Можна стверджувати, що вони не відповідають сучасним запитам проживання і обслуговування літніх людей. У свою чергу, не зважаючи на соціально-економічну ситуацію в країні, будинки-інтернати мають відповідати пошуку системних принципів щодо: доступності, багатофункціональності та комфортності для проживання літніх людей у них. Якщо доступність, багатофункціональність можливо досягти за рахунок доцільного планування, то комфорт ще й за рахунок підвищення художньо-естетичної виразності дизайну інтер'єрного простору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В галузі теоретичних досліджень можна виділити наукові праці, які присвячені формуванню архітектурно-планувальних структур будинків різного призначення для людей із психофізичними відхиленнями таких вітчизняних дослідників, як – В. Степанова, І. Данчака, С. Зизак, В. Куцевича, Н. Хасанова та ін.; особливостям облаштування житла для осіб похилого віку присвячені роботи – Х. Крумлінде, Х. Калмет, І. Карстенса, Л. Торі; соціальні й психологічні аспекти проблеми розглянуті в працях Дж. Девіда Хоглунда, тощо. Великий внесок у практику проектування спеціалізованого житла зробили – Г. Архтерберг, К. Баде. У Росії узагальненням наукового й практичного досвіду в цьому напрямку займається НДІ теорії архітектури й містобудування, науковці – В. Хайт, Б. Крундишев, В. Новіцька. У проектуванні вітчизняних об'єктів соціального забезпечення одне із провідних місць належить науково-дослідному архітектурному центру ПАТ КиївЗНДІЕПу на чолі з док. арх., проф. В. Куцевичем [1, 2].

Метою статті є виявлення особливостей підвищення художньо-естетичної виразності дизайну інтер'єрів будівель-інтернатів для людей похилого віку на основі аналізу існуючого зарубіжного досвіду.

Виклад основного матеріалу. Основним завданням будинку-інтернату є забезпечення належних умов для проживання, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги громадянам похилого віку та людям з інвалідністю, що потребують стороннього догляду і допомоги. На сьогодні у світовій практиці існує багато цікавих прикладів рішень будинків-інтернатів для людей похилого віку з організованим повним циклом необхідних функціональних процесів у них.

В зарубіжній практиці наявною є типологічна класифікація даного типу будинку на такі категорії:

- Independent living (незалежне проживання) – група невеликих будинків для проживання на одній території, в які люди у віці близько 55 років переїжджають і проживають разом, як одинаки, так і подружні пари. На території таких поселень проходять різноманітні заходи, вони можуть ходити до спортзалів, басейнів, тощо. На території такого міні-поселення працюють лікарі або неподалік знаходиться лікарня.

- Assisted living (проживання з наданням часткового догляду) – будинки-інтернати, в які переїжджають люди, яким за віком необхідний соціальний, медичний догляд. Тут пенсіонерам надають такі послуги як: 24-годинна гарантія безпеки (завжди буде хтось поруч, якщо раптом стане погано або потрібна буде допомога); прибирання будинку і прання; щоденне харчування; надання транспорту; участь в соціальних програмах і доступ до медичних сервісів.

- Nursing Homes (будинки для людей похилого віку з медичним обслуговуванням) – будинки-інтернати, в яких надають повноцінний медичний догляд людині, яка вже не в змозі обслуговувати себе. Кваліфіковані медсестри знаходяться поруч 24 години на добу. Зазвичай в таких будинках живуть по кілька людей у кімнаті.

- Alzheimer's care (будинки для людей похилого віку для людей з хворобою Альцгеймера) – будинки-інтернати, в яких біля пенсіонерів перебуває постійно людина, що слідкує, допомагає в повсякденному житті. Часто даний вид послуг є частиною спеціалізованих будинків для людей похилого віку. Тут все підготовлено, щоб надавати необхідний догляд людям з хворобою Альцгеймера.

- Long Term Care (довгостроковий догляд) – будинки-інтернати для людей похилого віку, в якому зібрані всі вище зазначені сервіси. А саме: людина заселяється в Independence living, потім при необхідності в опіці переїжджає в іншу будівлю на тій же території, де всі живуть в Assisted living, а коли розуміє, що йому потрібен цілодобовий догляд, то переїжджає в Nursing homes.

Крім представлених категорій можна виділити також будинки для людей похилого віку, де можна жити з тваринами, будинки, в яких все зроблено для захисту навколишнього середовища, тощо [3, 4].

Розглянемо найбільш вдалі зарубіжні проекти-прикладні будинків-інтернатів для проживання людей похилого віку.

Рис. 1. Дизайн інтер'єрів вестибюльної зони вілли «Colombo», арх. «Ambience Design Group», м. Торонто, 2008

Сучасний багатофункціональний будинок для людей похилого віку, розміщений в м. Торонто (рис.1), представляє собою багатофункціональний комплекс для людей з хворобою Альцгеймера. Кінцевою метою формування яскравого та колоритного дизайну, розроблених інтер'єрів стало забезпечення середовища, що відрізняється високим рівнем безпеки, можливостями для здорової та мотивуючої атмосфери, в той же час, даючи відвідувачам відчуття тепла та затишку. В інтер'єрі рекреації розроблена зона аудіо-візуальна терапії, де розміщується акваріум. Всі елементи меблевої гарнітуру та оббивка були підібрані для проекту з метою створення якісних і практичних умов для відпочинку і проведення дозвілля. Природне освітлення медичного закладу вирішено за допомогою численних панорамних вікон. А художньо-естетичне рішення – виконано у колоритній та насиченою манері.

Функціональне зонування загалом просте та лаконічне.

Зона рекреації – перегляду телевізора, тощо, витримана в глибокій та експресивній синій палітрі. Приміщення оснащено практичною та якісною меблевою гарнітурою, виготовленою з використанням деревини темного тону. Облицювання стін в інтер'єрах – здійснено оригінальними і естетично

привабливими фотошпалерами з зображенням хвиль, що створює незвичайний візуальний ефект та атмосферу. Поверхня підлоги покрита світлим паркетом, що забезпечує зручність у переміщенні та високий рівень комфорту. Меблі оббиті м'якою оббивкою з тканини насиченого і глибокого синього відтінку, що прекрасно поєднується із загальним художньо-стилістичним виконанням дизайну інтер'єру. В інтер'єрах багато озеленення – граціозні дерева оживають і набувають дивовижного виконання. Доповнюють строгую та лаконічну композицію полотна живопису та різноманітні декоративні аксесуари, що приносять до інтер'єрів характерну індивідуальність та автентичність.

Зона рекреації оснащена практичним і багатофункціональним меблевим гарнітуром. Круглі столи, що прекрасно вписуються в стилістику інтер'єру комфортно розміщені та оточені зручними стільцями з дерев'яним каркасом і м'яким сидінням сапфірових тонів.

Транзитна зона, що включає фойє та коридори обладнана невеликими лавами з м'яким сидінням та оздоблена фотошпалерами з яскравим і експресивним малюнком дерев. Нейтральна гамма декору стін прекрасно поєднується в цій приміщенні з яскравими акцентами та декоративними елементами, що формують приємну обстановку.

Інтернат для людей похилого віку вілла «Colombo» в м. Торонто – чудовий приклад того, як можна обладнати споруду соціального призначення із забезпеченням комфортного життя та відпочинку пенсіонерів з хворобою в затишних.

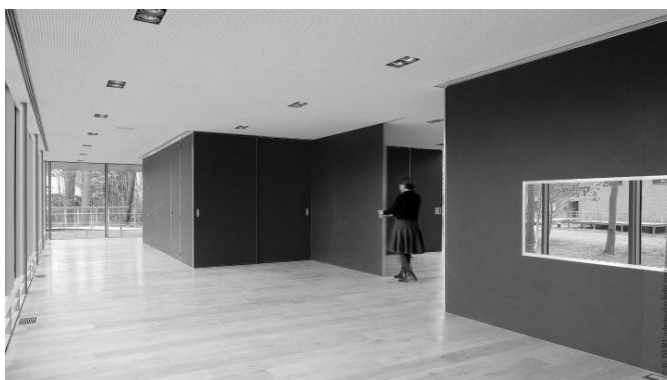

Рис. 2. «Residence Haganum», арх. «All-In Living», м. Гаага, 2012

Висококласний будинок-інтернат для людей похилого віку «Residence Naganum»(рис.2), розташований в історичній будівлі 1890 р. спорудження площею 1800 м². В будинку розміщено 29 номерів, ресторан, кімнати відпочинку, де можна розслабитися і зустрітися з друзями, простора їдальня, перукарня та офіс. Інтер'єри виконані у класичному стилі з елементами сучасного декору. Кольорова гама витримана в спокійній бежево-сірій тональності, що відповідає віку і статусу будинку. В оформленні інтер'єру, що виражає увагу і турботу використовуються декоративні оздоблювальні матеріали, що випромінюють тепло: камінь, дерево, дуже багато деталей з текстилю.

Чудовий пансіонат для людей з обмеженими можливостями Lennox Artau в сосновому заповіднику (рис.3).

Панорамні вікна в будівлі поєднують житловий простір із природою в будь-який час доби, що дуже корисно для відвідувачів з психічними розладами. Відкритий балкон, виготовлений з натуральної деревини, дозволяє дихати свіжим цілющим повітрям та зручний для людей з поганою координацією руху. На ньому розміщені столики для гри в міні-теніс. Для полегшення санітарного прибирання, покриття підлоги вирішуються за рахунок використання екологічного лінолеуму. Для захисту від холоду та сонця вікна заklenні слаботонованим двокамерним склом, стіни, підлога та стеля – утеплені. На даху центру, що розташований поруч із заповідником, встановлено – сонячні батареї [5].

а) загальний вигляд

б) інтер'єр фойє

Рис. 3. Реабілітаційний центр для хворих епілепсією з поганою мобільністю «Lennox Artau», арх. «Artau Architecture», Бельгія, 2006:

Висновки. В процесі аналізу існуючого зарубіжного досвіду проектування дизайну інтер'єрів будинків-інтернатів для людей похилого віку, виявлено, що: зазначений житловий простір потрібно формувати з урахуванням фізіології, психології та гігієни проживання; створювати середовище, яке б не пригнічувало, не було сірим, однотонним, та мало багато природнього світла; викликало оптимізм спокійною кольоровою гаммою. У свою чергу, планування внутрішнього простору зазначених закладів має вирішуватись без перешкод при пересуванні, з сучасними пристроями для реабілітації та оздоровлення людей похилого віку.

Література

1. Омар Мустафа Ахмад Аломарі Особливості проектування житла для людей похилого віку та інвалідів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. арх. наук: спец. 18.00.02 «Архітектура будівель і споруд» / Омар Мустафа Ахмад Аломарі. – Львів, 2008. – 22 с.

2. Тенденции формирования современной архитектуры домов престарелых у Збірнику наукових праць ДонНАБА у 2017 році / А. В. Губанов, А. В. Чирва. – Краматорськ: Донбаська національна академія будівництва і архітектури, 2017. – 74 с.

3. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України 29.12.2001 N 549. Про затвердження типових положень про будинки-інтернати (пансіонати) для громадян похилого віку, інвалідів та дітей.//Міністерство праці та соціальної політики України.

4. Жизнь американских пенсионеров. Дома престарелых и немного маркетинга. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ua.blog-natali.com/uncategorized/zhizn-amerikanskikh-pensionerov-doma-prestarelykh-i-nemnogo-marketinga.html>

5. Дома инвалидов. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://apartmentinteriors.ru/category/medical/doma-invalidov/>

Аннотация

Кисиль С. С. кандидат архитектуры, доцент кафедры «Дизайна интерьера и мебели» Киевский национальный университет технологий и дизайна; Харенко А. В., студент 5 курса каф. «Дизайна интерьера и мебели», КНУТД.

Зарубежный опыт разработки дизайн-решений интерьеров интернатив для престарелых.

В статье представлен существующий зарубежный опыт разработки дизайн-решений интерьеров интернатив для пожилых людей. Выявлены

основные методы повышения художественно-эстетической выразительности интерьеров современных интернатов для пожилых людей.

Ключевые слова: дом-интернат для престарелых, социальное проектирование, художественно-эстетический дизайн, интерьер.

Annotation

Kysil S. S. Candidate of architecture, Associate Professor of the Department «Interior design and furniture»; Kharenko A. V. student of the «Interior design and furniture» Department, Kiev National University of Technology and Design.

Foreign experience in developing design solutions for interiors of the retirement homes for the elderly.

The article presents the existing foreign experience in designing interior decoration solutions for retirement homes. The basic methods of increasing the artistic and aesthetic expressiveness of interiors of modern retirement homes are revealed. The present aspect of problem with housing organization for elderly is not new. This «houses of care» are well known for a long time, several countries accumulated a huge experience in designing and erecting such dwelling. Most often such retirement homes in Ukraine are located in adapted buildings, which were originally intended for another functional purpose - former schools, kindergartens, dormitories and others. In general, the condition of the existing establishments in Ukraine is insufficient. It can be stated that they do not meet the current requirements for accommodation and care for the elderly. However, despite of the social and economic situation in the country, retirement homes should meet the requirements of search for systematic principles when designing this homes – to be affordable, multifunctional and comfortable for the elderly to live there. The main purpose of retirement homes is providing the proper living conditions, social services and medical aid supply for elderly and invalids that need extra care and assistance. Nowadays there are plenty interesting examples of retirement homes solutions with integrated fully cycle of functional processes in it. During the analysis of existing examples in worlds interior design experience for retirement homes revealed that the specified living space needs to be formed taking into account physiology, psychology and hygiene of residence, its necessary to create an environment that would not be suppressing, gray, monotonous and would contain a lot of natural light, bringing optimism with calm color gamma. In turn, the planning of the interior space of these institutions should be solved without obstacles while moving, with modern devices for rehabilitation and recovery of the elderly.

Keywords: retirement homes, social planning, artistic-esthetic design, interior.